BENDROJO TEISMO (ketvirtoji išplėstinė kolegija) SPRENDIMAS

2023 m. gruodžio 20 d.*

„Deliktinė atsakomybė – Valstybės pagalba – Italijos valdžios institucijų *Banca Tercas* suteikta pagalba – Sprendimas, kuriuo valstybės pagalba pripažįstama nesuderinama su vidaus rinka – Senatis – Tęstinė žala – Dalinis nepriimtinumas – Pakankamai aiškus teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimas – Priežastinis ryšys“

Byloje T-415/21

Banca Popolare di Bari SpA, įsteigtas Baryje (Italija), atstovaujamas advokatų A. Zoppini, G. M. Roberti, I. Perego, G. Parisi ir D. Gallo,

ieškovas,

prieš

Europos Komisiją, atstovaujamą L. Flynn, I. Barcew, A. Bouchagiar ir D. Recchia,

atsakovę,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji išplėstinė kolegija),

kurį sudaro pirmininkas R. da Silva Passos, teisėjai S. Gervasoni, N. Półtorak (pranešėja), I. Reine ir T. Pynnä,

kancleris V. Di Bucci,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

atsižvelgęs į tai, kad bylos šalys per tris savaites po to, kai buvo pranešta apie rašytinės proceso dalies pabaigą, nepateikė prašymo surengti teismo posėdį, ir pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 106 straipsnio 3 dalį nusprendęs priimti sprendimą be žodinės proceso dalies,

priima šį

* Proceso kalba: italų

Sprendimą

1 SESV 268 straipsniu grindžiamu ieškiniu ieškovas *Banca Popolare di Bari SpA* prašo atlyginti žalą, kurią jis patyrė priėmus 2015 m. gruodžio 23 d. Komisijos sprendimą (ES) 2016/1208 dėl valstybės pagalbos SA.39451 (2015/C) (ex 2015/NN), kurią Italija suteikė *Banca Tercas* (OL L 203, 2016, p. 1; toliau – Sprendimas *Tercas*).

Ginčo aplinkybės

2 2012 m. balandžio 30 d., remdamasi *Banca d'Italia* (Italijos bankas) pasiūlymu, kuriame buvo nustatyti *Banca Tercas* (toliau – *Tercas*) padaryti pažeidimai, Italijos ekonomikos ir finansų ministerija nusprendė *Tercas* taikyti specialųjį administravimą.

3 2013 m. spalio mėn. įvertinęs įvairias galimybes, Italijos banko paskirtas ypatingasis komisaras pradėjo derybas su ieškovu, išreiškusiu susidomėjimą dalyvauti didinant *Tercas* kapitalą su sąlyga, kad bus atliktas *Tercas* išankstinis auditas ir *Fondo interbancario di tutela dei depositi* (Tarpbankinis indėlių apsaugos fondas, Italija) (toliau – FITD) visiškai padengs šio banko turto deficitą.

4 2013 m. spalio 28 d. *Tercas* ypatingojo komisaro prašymu FITD valdymo komitetas nusprendė suteikti paramos priemones *Tercas*, ir jas patvirtino Italijos bankas.

5 2014 m. kovo 18 d. FITD nusprendė sustabdyti numatytą intervenciją kilus nesutarimams tarp FITD ir ieškovo ekspertų. Vėliau šie nesutarimai buvo išspręsti arbitraže.

6 2014 m. gegužės 30 d. FITD valdymo komitetas ir taryba nusprendė įsikišti ir padėti *Tercas*.

7 2014 m. liepos 7 d. Italijos bankas leido FITD daryti intervenciją *Tercas* naudai. Pagal šią intervenciją buvo numatyta taikyti tris priemones, t. y., pirma, skirti 265 mln. eurų įnašą *Tercas* neigiamam nuosavam kapitalui padengti, antra, taikyti 35 mln. eurų garantiją, skirtą kredito rizikai, susijusiai su tam tikru išoriniu poveikiu bankui *Tercas*, padengti, ir, trečia, taikyti 30 mln. eurų garantiją, skirtą išlaidoms, atsiradusioms apmokestinus pirmąją priemonę, padengti.

8 *Tercas* ypatingasis komisaras, suderinęs su Italijos banku, 2014 m. liepos 27 d. sušaukė visuotinį *Tercas* akcininkų susirinkimą, kad jie galėtų pareikšti savo nuomonę dėl vykdant specialų administravimą nustatytų nuostolių dalinio padengimo ir dėl ieškovui skirto kapitalo padidinimo. Šis kapitalo padidinimas buvo įvykdytas tą pačią dieną.

9 2014 m. spalio 1 d. *Tercas* specialusis administravimo režimas buvo panaikintas ir ieškovas paskyrė naujus šio banko organus.

10 2014 m. gruodžio mėn. ieškovas padidino kapitalą, įtraukdamas naujai išleistas akcijas. Kapitalo padidinimas sustiprino ieškovo, kuriam įtakos turėjo *Tercas* ir jo patronuojamosios bendrovės *Banca Caripe SpA (toliau – Banca Caripe)* įsigijimas, nuosavo kapitalo rodiklius.

11 2015 m. kovo mėn. ieškovas dar kartą padidino *Tercas* kapitalą, siekdamas reaguoti į 2014 m. ketvirtajame ketvirtyje patirtus nuostolius ir padengti 2015 ir 2016 m. patirtas restruktūrizavimo išlaidas bei pagerinti *Tercas* nuosavo kapitalo rodiklius.

12 2015 m. vasario 27 d. raštu Europos Komisija informavo Italijos Respubliką apie savo sprendimą pradėti SESV 108 straipsnio 2 dalyje nustatytą procedūrą dėl FITD intervencijos *Tercas* naudai.

13 2015 m. gruodžio 23 d. Komisija priėmė Sprendimą *Tercas*.

14 Šiame sprendime Komisija nusprendė, kad Italijos banko 2014 m. liepos 7 d. sankcionuota FITD intervencija *Tercas*, kurios visas turtas nuo 2014 m. spalio 1 d. priklauso ieškovui, naudai yra su vidaus rinka nesuderinama valstybės pagalba, kurią Italijos Respublika turi susigrąžinti iš jos gavėjo.

15 2016 m. vasario 4 d. FITD atliko „savanorišką“ intervenciją *Tercas* naudai, o 2016 m. liepos 14 d. ieškovas perėmė *Tercas*.

16 2019 m. kovo 19 d. Bendrojo Teismo sprendimu *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167), apeliacine tvarka patvirtintu 2021 m. kovo 2 d. Teisingumo Teismo sprendimu *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154), Sprendimas *Tercas* buvo panaikintas.

17 2021 m. balandžio 28 d. raštu ieškovas, remdamasis Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsniu, paprašė Komisijos atlyginti dėl Sprendimo *Tercas* tariamai patirtą žalą ir sumokėti 228 milijonus eurų siekiančią kompensaciją.

18 2021 m. gegužės 11 d. Komisija šį prašymą atmetė.

Šalių reikalavimai

19 Ieškovas Bendrojo Teismo prašo:

– priteisti iš Europos Sąjungos, atstovaujamos Komisijos, sumokėti jam 280 milijonų eurų kompensaciją, arba, nepatenkinus šio reikalavimo, – 203 milijonų eurų kompensaciją už tariamai patirtą materialinę žalą ir tinkamo dydžio kompensaciją už dėl Sprendimo *Tercas* priėmimo tariamai patirtą moralinę žalą,

– priteisti iš Komisijos bylinėjimosi išlaidas.

20 Komisija Bendrojo Teismo prašo:

– atmesti ieškinį kaip nepriimtiną,

– nepatenkinus šio reikalavimo, atmesti ieškinį kaip nepagrįstą,

– priteisti iš ieškovo bylinėjimosi išlaidas.

Dėl teisės

Dėl priimtinumo

21 Komisija pateikė nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą pagal Bendrojo Teismo procedūros reglamento 130 straipsnio 1 dalį. Ji teigia, kad pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnį yra suėjęs ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas. Remiantis jurisprudencija, suformuota, be kita ko, 2013 m. vasario 28 d. Sprendime *Inalca ir Cremonini / Komisija* (C-460/09 P, EU:C:2013:111, 47 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija), ieškinio dėl deliktinės atsakomybės senaties terminas pradedamas skaičiuoti tik kai yra įvykdytos visos pareigos atlyginti žalą sąlygos ir ypač kai atsiranda atlygintina žala.

22 Ji iš esmės teigia, kad Sprendimo *Tercas* paskelbimo 2015 m. gruodžio 23 d. instituciniais pranešimais, kurie buvo pakartoti per paskesnes dienas, diena yra momentas, kai atsirado nurodyta žala. Taigi, kadangi penkerių metų senaties termino eigos pradžia data yra 2015 m. gruodžio 23 d., šis terminas baigėsi 2020 m. gruodžio 23 d., ir suėjo ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas, nes prašymas atlyginti žalą buvo pateiktas 2021 m. balandžio 28 d.

23 Be to, Komisija teigia, kad tariama žala nėra tęstinio pobūdžio. Remiantis jurisprudencija, visų pirma 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimu *Holcim (Deutschland) AG / Komisija* (C-282/05 P, EU:C:2007:226, 35 punktas), tęstinis žalos pobūdis reiškia, kad ji didėja proporcingai praėjusiam laikui. Nors tariamai patirta žala ilgainiui galėjo padidėti, šis galimas padidėjimas nebuvo proporcingas praėjusiam laikui. Priešingai, ieškovo nurodyta žala yra momentinio pobūdžio.

24 Vadinasi, 2021 m. balandžio 28 d. Komisijai ieškovo pateiktas prašymas atlyginti žalą negali būti laikomas senaties terminą nutraukiančiu veiksmu.

25 Šiuo klausimu Komisija nurodo, kad tariamos žalos atsiradimo momentas sutampa su faktine Sprendime *Tercas* nurodytos pagalbos susigrąžinimo, kurį atlieka nacionalinės valdžios institucijos, data. Komisijos teigimu, tariama žala atsirado dėl Sprendimo *Tercas*.

26 Be to, net darant prielaidą, kad senaties termino eigos pradžia yra momentas, kai ieškovas gavęs registruotą laišką oficialiai sužinojo apie tariamą žalą sukėlusį įvykį, šis momentas atitiktų šio registruoto laiško, kuriame pateikta Sprendimo *Tercas* kopija, gavimo datą, t. y. 2016 m. vasario 29 d., ir tai būtų vėliausia data. Tokiu atveju penkerių metų terminas taip pat būtų pasibaigęs tuo metu, kai 2021 m. balandžio 28 d. ieškovas pateikė prašymą atlyginti žalą.

27 Ieškovas ginčija Komisijos argumentus.

28 Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnį, kuris procesui Bendrajame Teisme taikomas pagal šio statuto 53 straipsnio pirmą pastraipą, bylos prieš Sąjungą su deliktine atsakomybe susijusiais klausimais nebekeliamos praėjus penkeriems metams po tokio įvykio, dėl kurio norima iškelti bylą.

29 Šio termino funkcija yra, viena vertus, užtikrinti žalą patyrusio asmens teisių apsaugą, nes jis turi turėti pakankamai laiko surinkti informaciją, kurios reikėtų, jei norėtų pareikšti ieškinį, ir, kita vertus, neleisti žalą patyrusiam asmeniui neterminuotai delsti pasinaudoti teise į žalos atlyginimą (šiuo klausimu žr. 2012 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, C-469/11 P, EU:C:2012:705, 33 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2021 m. liepos 7 d. Sprendimo *Bateni / Taryba*, T-455/17, EU:T:2021:411, 62 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

30 Pagal jurisprudenciją senaties terminas pradedamas skaičiuoti tada, kai yra įvykdytos visos sąlygos, taikomos pareigai atlyginti žalą, būtent tada, kai atlygintina žala tampa reali (2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Komisija / Cantina sociale di Dolianova ir kt.*, C-51/05 P, EU:C:2008:409, 54 punktas). Taigi senaties terminas pradedamas skaičiuoti nuo tada, kai faktiškai atsirado žala, o ne nuo žalą sukėlusio įvykio datos (žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 60 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

31 Be to, reikia priminti, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje senaties terminą nutraukiančiu veiksmu laikomas arba ieškinio Teisingumo Teisme pareiškimas, arba ankstesnis nukentėjusiosios šalies prašymas atitinkamai institucijai (šiuo klausimu žr. 2005 m. gruodžio 14 d. Nutarties *Arizona Chemical ir kt. / Komisija*, T-369/03, EU:T:2005:458, 116 punktą).

32 Taip pat reikia priminti, kad pagal jurisprudenciją, jeigu žala buvo ne momentinė, bet tęsėsi tam tikrą laiką, teisė į žalos atlyginimą yra susijusi su vienas po kito einančiais laikotarpiais. Konkrečiai kalbant, visa vėlesniais laikotarpiais atsinaujinanti žala, didėjanti proporcingai praėjusiam laikui, turi būti laikoma tęstinio pobūdžio žala (2009 m. rugsėjo 4 d. Nutarties *Inalca ir Cremonini / Komisija*, T-174/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:306, 56 ir 57 punktai ir 2011 m. gegužės 19 d. Nutarties *Formenti Seleco / Komisija*, T-210/09, nepaskelbtas Rink., EU:T:2011:228, 50 punktas).

33 Tokiu atveju Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje nurodytas senaties terminas taikomas ankstesniam nei penkeri metai iki senaties terminą nutraukiančio veiksmo laikotarpiui, nedarant įtakos vėliau atsiradusioms teisėms (žr. 2009 m. rugsėjo 4 d. Nutarties *Inalca ir Cremonini / Komisija*, T-174/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:306, 60 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

34 Šioje byloje ieškovas teigia patyręs žalą dėl Sprendimo *Tercas*. Konkrečiai kalbant, savo ieškiniu ieškovas prašo atlyginti žalą, kurią tariamai patyrė dėl Sprendimo *Tercas* sumažėjus klientų pasitikėjimui juo, o tai lėmė indėlių ir klientų praradimą (negautas pajamas), pakenkė jo reputacijai (neturtinė žala) ir sukėlė išlaidų, susijusių su Sprendimo *Tercas* neigiamo poveikio mažinimo priemonėmis (reali žala).

35 Šiomis aplinkybėmis, siekiant nustatyti, ar ieškinys yra priimtinas, reikia išnagrinėti, ar tariama žala yra tęstinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 ir 33 punktuose nurodytą jurisprudenciją ir kaip teigia ieškovas.

36 Pirma, kiek tai susiję su tariamai negautomis pajamomis, dėl senaties termino eigos pradžios ieškovas neginčija, kad tiesioginis indėlių ir klientų praradimas prasidėjo nuo Sprendimo *Tercas* paskelbimo 2015 m. gruodžio 23 d. Tokiomis aplinkybėmis reikia manyti, kad Sprendimas *Tercas* šiuo atžvilgiu pradėjo daryti poveikį nuo jo paskelbimo 2015 m. gruodžio 23 d.

37 Darytina išvada, kad būtent nuo šios datos faktiškai atsirado nurodytos turtinės žalos pasekmės ir prasidėjo Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje numatyto senaties termino eiga (šiuo klausimu žr. 2007 m. balandžio 19 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija*, C-282/05 P, EU:C:2007:226, 33 punktą ir 2008 m. liepos 17 d. Sprendimo *Komisija / Cantina sociale di Dolianova ir kt.*, C-51/05 P, EU:C:2008:409, 63 punktą).

38 Ieškovas teigia, kad dėl indėlių ir klientų praradimo, kurį lėmė sumažėjusios galimybės teikti kreditus, o tai neigiamai paveikė visą jo veiklą bei sumažino jo grynąsias banko pajamas laikotarpiu nuo 2015 m. gruodžio mėn. iki 2021 m. balandžio mėn., jis negavo pajamų, kurių galėjo pagrįstai tikėtis, jei nebūtų buvęs priimtas Sprendimas *Tercas*.

39 Tariama žala dėl negautų pajamų praradus tiesioginius indėlius, kurią ieškovas teigia patyręs, yra tęstinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 punkte nurodytą jurisprudenciją, nes nurodyta turtinė žala nebuvo padaryta iš karto, o tęsėsi tam tikrą laikotarpį ir kartojosi vienas po kito einančiais laikotarpiais, todėl jos dydis didėjo proporcingai praėjusiam laikui dėl tebesitęsiančio neteisėto akto, t. y. Sprendimo *Tercas*, poveikio.

40 Be to, ieškovas mano, kad dėl klientų praradimo jis negavo dalies pajamų iki 2021 m. balandžio mėn. Konkrečiai kalbant, 2015–2016 m. jis prarado 7 783 klientus. Be to, kalbant apie 2016–2020 m. verslo plane pateiktas augimo prognozes, parengtas remiantis rinkos tendencijomis, pagal kurias naujų klientų skaičius turėjo padidėti 50 000, t. y. 10 000 per metus, ieškovo klientų skaičiaus augimas siekė pusę šių prognozių, t. y. 5 000 klientų per metus nuo 2017 finansinių metų.

41 Ieškovo teigimu, Sprendimas *Tercas* lėmė klientų praradimą, dėl to jis gavo mažiau pajamų, nes laikotarpiu nuo 2015 m. gruodžio mėn. iki 2021 m. balandžio mėn. sumažėjo komisinių marža, neaugo klientų skaičius, kaip buvo numatyta 2016–2020 m. verslo plane, suprastėjo komisinių marža nuo likusių klientų, laikotarpiu nuo 2015 m. iki 2021 m. nebuvo pasiektos grynųjų banko pajamų augimo prognozės.

42 Reikia pažymėti, kad iš ieškovo pateiktų studijų – audito ir konsultavimo įmonės ir universiteto dėstytojo techninių ataskaitų – matyti, kad nurodoma žala, susijusi su klientų praradimu, tęsėsi tol, kol Sprendimas *Tercas* darė poveikį, t. y. iki 2021 m. balandžio mėn. Konkrečiai kalbant, nedarant poveikio tolesniam priežastinio ryšio nagrinėjimui, ieškovas, pirma, toliau prarado klientus ir, antra, negalėjo pritraukti naujų klientų. Todėl dėl šio klientų praradimo pajamos buvo tariamai negautos vienas po kito einančiais laikotarpiais ir didėjo proporcingai praėjusiam laikui. Vadinasi, reikia pripažinti, kad tariama žala dėl klientų praradimo negautų pajamų yra tęstinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 punkte nurodytą jurisprudenciją.

43 Tariamas pajamų negavimas dėl tiesioginių indėlių praradimo ir klientų praradimo neatsirado iš karto ir nebuvo visos apimties tuo metu, kai buvo paskelbtas Sprendimas *Tercas*. Jos taip pat nedidėjo, proporcingai praėjusiam laikui. Atsirado nauja žala, susijusi, pirma, su tuo, kad nauji klientai galėjo nuspręsti uždaryti savo sąskaitas banke, kuris yra ieškovas, arba atsiimti savo indėlius, ir, antra, su naujomis negautomis pajamomis dėl pelno nuostolių. Kadangi nagrinėjama žala, darant prielaidą, kad ji įrodyta, kaupėsi ir atsinaujino vienas po kito einančiais laikotarpiais, reikia konstatuoti, kad šio sprendimo 32 punkte nurodyti kriterijai, kuriais remiantis konstatuojamas tęstinė žalos egzistavimas, yra tenkinami.

44 Vadinasi, žala, kurią ieškovas tariamai patyrė dėl negautų pajamų, gali būti laikoma tęstine.

45 Be to, Komisijos argumentui, kad tariama žala nėra tęstinio pobūdžio, nes ji buvo padaryta paskelbus Sprendimą *Tercas*, negalima pritarti (darant išlygą, kad ši išvada neturėtų daryti poveikio priežastinio ryšio analizei) – nors tas sprendimas gali būti nurodytą žalą sukėlęs įvykis, ji vis dėlto tęsėsi kelerius metus.

46 Galiausiai Komisija teigia, kad net jei priimant Sprendimą *Tercas* nebuvo galima tiksliai apskaičiuoti žalos dydžio, ji buvo reali ir tikra, todėl ieškovas savo prašymą atlyginti žalą galėjo pateikti iki 2021 m. balandžio 28 d. Šiuo klausimu ieškovas pabrėžia, kad, kaip matyti iš jo pastabose dėl prieštaravimo dėl priimtinumo pateiktoje techninėje pažymoje atlikto vertinimo, atsižvelgiant į tuo metu egzistavusį netikrumą, jo klientų reakcija negalėjo būti vienoda ar nedelsiama, nes buvo susijusi su skirtingais kiekvieno kliento vertinimais, todėl žalos nebuvo galima numatyti. Iš jurisprudencijos matyti, jog tai, kad nurodyta žala atsirado nuo minėto sprendimo paskelbimo ir kad ieškovas galėjo pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo nuo šio momento, nereiškia, kad ši žala negali būti tęstinio pobūdžio, kai neteisėtas aktas, kurį ieškovas nurodo kaip tariamai patirtos žalos priežastį, tebegalioja ir jo pasekmių išlikimas gali lemti negautas pajamas, kurios didėja bėgant laikui (šiuo klausimu žr. 2017 m. birželio 7 d. Sprendimo *Guardian Europe / Europos Sąjunga*, T-673/15, EU:T:2017:377, 34–38 punktus ir 2005 m. balandžio 21 d. Sprendimo *Holcim (Deutschland) / Komisija*, T-28/03, EU:T:2005:139, 68 ir 69 punktus).

47 Taigi, darant prielaidą, kad materialinė žala yra įrodyta, iš bylos medžiagos ir šio sprendimo 38–40 punktų matyti, kad ši nurodoma žala, patirta dėl negautų pajamų, didėjo proporcingai laikui, praėjusiam nuo 2015 m. gruodžio mėn. iki 2021 m. balandžio mėn. Vadinasi, ši žala yra tęstinio pobūdžio.

48 Iš bylos medžiagos matyti, kad ieškovas, kaip reikalaujama Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnio pirmos pastraipos antrame sakinyje, 2021 m. balandžio 28 d. pirma pateikė Komisijai prašymą atlyginti jo patirtą žalą, o praėjus dviem mėnesiams po šio prašymo pareiškė ieškinį. Vadinasi, šis prašymas gali būti laikomas senaties terminą nutraukiančiu veiksmu, kaip tai suprantama pagal minėto statuto 46 straipsnį ir šio sprendimo 31 punkte nurodytą jurisprudenciją. Vis dėlto, remiantis šio sprendimo 33 punkte priminta jurisprudencija, kadangi nagrinėjama žala yra tęstinio pobūdžio, prašymo atlyginti žalą senaties terminas nėra suėjęs, kiek jis susijęs su žalos, tariamai patirtos per penkerius metus iki senaties terminą nutraukiančio veiksmo, t. y. po 2016 m. balandžio 28 d., atlyginimu.

49 Antra, kiek tai susiję su nurodyta moraline žala, ieškovas tvirtina, kad ji atsirado dėl pakenkimo jo reputacijai Sprendimu *Tercas*.

50 Jurisprudencijoje moralinė žala pakenkus reputacijai laikoma momentine arba tęstine, priklausomai nuo jos šaltinio. Šiuo klausimu, pirma, Bendrasis Teismas nusprendė, kad žala reputacijai dėl dalyvavimo administraciniuose, civiliniuose ar baudžiamuosiuose procesuose yra padaroma proceso pradžios dieną, todėl negali būti laikoma tęstine žala (šiuo klausimu žr. 2009 m. rugsėjo 4 d. Nutarties *Inalca ir Cremonini / Komisija*, T-174/06, nepaskelbtas Rink., EU:T:2009:306, 78 punktą ir 2018 m. vasario 7 d. Nutarties *AEIM ir Kazenas / Komisija*, T-436/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:78, 35 punktą).

51 Kita vertus, Bendrasis Teismas pripažino, kad dėl savo pobūdžio neturtinė žala yra tęstinio pobūdžio, kai tariama žala reputacijai buvo padaryta ne momentiškai, o buvo patiriama kasdien per visą laiką, kol egzistavo žalą sukėlęs įvykis (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Chart / EIVT*, T-138/14, EU:T:2015:981, 93 punktą). Taip yra tuo atveju, kai žala reputacijai kyla arba dėl neteisėto Sąjungos institucijos elgesio, pavyzdžiui, neveikimo, arba jos šaltinis yra Komisijos sprendimas, kuris iš pradžių buvo priimtas ir paskelbtas pranešime spaudai, o paskui jo santrauka paskelbta *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje* (2017 m. birželio 7 d. Sprendimo *Guardian Europe / Europos Sąjunga*, T-673/15, EU:T:2017:377, 42 punktas).

52 Reikia pažymėti, kad pastaruoju atveju, remiantis jurisprudencija, nors žala reputacijai gali būti padaryta įvairiais būdais, tai paprastai yra žala, kuri kasdien atsinaujina ir tęsiasi tol, kol dingsta tokios žalos priežastis (2017 m. birželio 7 d. Sprendimo *Guardian Europe / Europos Sąjunga*, T-673/15, EU:T:2017:377, 42 punktas).

53 Šiuo atveju tariama moralinė žala dėl kenkimo ieškovo reputacijai, ieškovo teigimu, atsirado dėl Sprendimo *Tercas*, kuris iš pradžių buvo priimtas ir paviešintas pranešime spaudai, o vėliau paskelbtas *Europos Sąjungos oficialiajame leidinyje*. Todėl, darant prielaidą, kad ši žala įrodyta, ji yra tęstinio pobūdžio.

54 Taigi, ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas yra suėjęs tik tiek, kiek juo siekiama, kad būtų atlyginta žala reputacijai iki 2016 m. balandžio 28 d.

55 Trečia, ieškovas taip pat teigia tariamai patyręs realią žalą, kurią sudaro papildomos išlaidos, patirtos dėl Sprendimo *Tercas* neigiamo poveikio mažinimo priemonių, visų pirma: 2015 m. gruodžio 30 d. darbuotojų išėjimo iš darbo skatinimo plano, kuriuo siekta sumažinti personalą 85 darbuotojais; 2019 m. gegužės 10 d. sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais operacijos, kilus būtinybei įgyvendinti kapitalo rėmimo iniciatyvas, kad jis galėtų įvykdyti kapitalo reikalavimus dėl grynųjų banko pajamų negavimo užfiksavus indėlių ir klientų sumažėjimą iš karto po sprendimo priėmimo ir vėlesniais metais; rizikos mažinimo iniciatyvų vykdant dvi neveiksnių paskolų perdavimo operacijas, dėl kurių nuspręsta ir (arba) jos įgyvendintos 2016 m. rugpjūčio 1 d. (pirmosios atveju) ir 2017 m. lapkričio 16 d. (antrosios atveju); komercinių priemonių, skirtų atkurti santykiams su partneriais, ypač taikant nuolaidas standartinėms sąlygoms, kurias 2016–2019 m. laikotarpiu bankas taikė garantija neužtikrintoms paskoloms; 2016 m. sausio 21 d., 2016 m. kovo 29 d., 2017 m. sausio 13 d., 2019 m. lapkričio 11 d., 2020 m. gegužės 26 d. ir 2021 m. birželio 7 d. išlaidų advokatams.

56 Ši žala, darant prielaidą, kad ji įrodyta, atsirado keliais laikotarpiais po Sprendimo *Tercas* priėmimo, nes ieškovas patyrė įvairių išlaidų.

57 Remiantis šio sprendimo 30 punkte nurodyta jurisprudencija, senaties termino eiga prasidėjo nuo to momento, kai Sprendimas *Tercas* sukėlė ieškovui žalingų pasekmių. Žalą sukėlusio įvykio data nėra lemiamas kriterijus nustatant senaties termino eigos pradžią, nes ieškovui nustatyto senaties termino eigos pradžia negali būti ankstesnė už datą, kurią kilo žalingos to įvykio pasekmės (2013 m. vasario 28 d. Sprendimo *Inalca ir Cremonini / Komisija*, C-460/09 P, EU:C:2013:111, 52 punktas).

58 Šiuo atveju, pirma, tariamai patirta žala, kurią sudaro darbuotojų skaičiaus mažinimo, sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais ir rizikos mažinimo iniciatyvų išlaidos, nėra tęstinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 punkte nurodytą jurisprudenciją. Iš tiesų šios išlaidos buvo patirtos iš karto, todėl jos faktiškai atsirado kiekvienos šios operacijos metu, o jų sumos neaugo proporcingai praėjusiam laikui.

59 Taigi, reikia nustatyti datą, nuo kurios ieškovui atsirado žalos neigiamos pasekmės, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 30 punkte nurodytą jurisprudenciją. Būtent nuo šio momento pradedamas skaičiuoti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 46 straipsnyje numatytas senaties terminas.

60 Kaip matyti iš šio sprendimo 55 punkto, žala, tariamai patirta dėl sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais ir rizikos mažinimo iniciatyvų, atsirado 2019 m. gegužės 10 d., todėl penkerių metų senaties terminas nebuvo pasibaigęs, kai 2021 m. balandžio 28 d. ieškovas pateikė Komisijai pirminį prašymą atlyginti žalą. Taigi, ieškinys yra priimtinas tiek, kiek jis susijęs su šia tariama žala.

61 Vis dėlto kalbant apie galimą žalą dėl darbuotojų skaičiaus mažinimo, pažymėtina, kad ją lemia 2015 m. gruodžio 30 d. parengtas skatinimo planas. Taigi, reikia manyti, kad būtent šiuo konkrečiu momentu atsirado tariama žala. Vadinasi, penkerių metų senaties terminas buvo pasibaigęs, kai ieškovas pateikė Komisijai pirminį prašymą atlyginti žalą, todėl senaties terminas yra suėjęs, kiek tai susiję su šios žalos atlyginimu.

62 Antra, konkrečiau kalbant apie 2016 m. sausio 21 d., 2016 m. kovo 29 d., 2017 m. sausio 13 d., 2019 m. lapkričio 11 d., 2020 m. gegužės 26 d. ir 2021 m. birželio 7 d. išlaidas advokatams, iš jurisprudencijos matyti, kad šios išlaidos pagal savo pobūdį yra momentinės. Iš tiesų jos faktiškai buvo patirtos konkrečią dieną ir jų sumos nedidėjo proporcingai praėjusiam laikui (šiuo klausimu žr. 2015 m. gruodžio 16 d. Sprendimo *Chart / EIVT*, T-138/14, EU:T:2015:981, 82 ir 84 punktus).

63 Šiuo atveju iš ieškovo pateikto dokumento, kuriame išsamiai nurodytos su teisinės pagalbos išlaidomis susijusios sąskaitos faktūros, matyti, kad jos visų pirma susijusios su konsultacijomis valstybės pagalbos klausimais 2015 m. vasario–gruodžio mėn., įskaitant Sprendimo *Tercas* analizę (2016 m. sausio 21 d. ir kovo 29 d. sąskaitos faktūros), su veikla, susijusia su procesu byloje T-196/16, kurioje priimtas 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167) (2017 m. sausio 13 d. sąskaita faktūra), teisinės pagalbos veikla byloje, susijusioje su procesu dėl Sprendimo *Tercas* Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme iki 2019 m. spalio 31 d. (2020 m. gegužės 26 d. sąskaita faktūra), ir 2020 m. gegužės 20 d. mokėjimu už tolesnį procesą dėl Sprendimo *Tercas* (2021 m. birželio 7 d. sąskaita faktūra).

64 Pirma, reikia pažymėti, kad, kiek tai susiję su 2016 m. sausio 21 d. ir 2016 m. kovo 29 d. sąskaitomis faktūromis, kuriose nurodytos išlaidos teisės konsultantams, penkerių metų senaties terminas baigėsi iki 2021 m. balandžio 28 d., kai ieškovas pateikė pirminį prašymą atlyginti tariamai patirtą žalą, todėl ieškinio dėl žalos atlyginimo senaties terminas suėjo.

65 Antra, dėl 2017 m. sausio 13 d., 2020 m. gegužės 26 d. ir 2021 m. birželio 7 d. sąskaitų faktūrų pažymėtina, kad jos apima ieškovo išlaidas, patirtas nagrinėjant bylas, susijusias su Sprendimu *Tercas* Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme. Reikia pažymėti, kad šios išlaidos yra momentinio pobūdžio, nes jos iš tikrųjų buvo patirtos vėliausiai tada, kai ieškovo advokatas pirmą kartą teikė savo paslaugas, kad pradėtų kiekvieną iš nagrinėjamų procedūrų (2018 m. vasario 7 d. Nutarties *AEIM ir Kazenas / Komisija*, T-436/16, nepaskelbtas Rink., EU:T:2018:78, 33 punktas).

66 Konkrečiai kalbant, reikia pažymėti, kad ieškinį byloje, kurioje priimtas 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167), Bendrojo Teismo kanceliarijai ieškovo atstovas pateikė 2016 m. balandžio 29 d., o Komisijos apeliacinis skundas dėl šio Bendrojo Teismo sprendimo, dėl kurio priimtas 2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154), buvo pateiktas 2019 m. gegužės 29 d. Kadangi ieškovas pirminį prašymą pateikė 2021 m. balandžio 28 d., penkerių metų senaties terminas tą dieną dar nebuvo pasibaigęs ir ieškiniui nebuvo suėjusi senatis, kiek tai susiję su tariama žala dėl išlaidų advokatui, patirtų šiose dviejose bylose.

67 Trečia, kiek tai susiję su partneriams skirtomis komercinėmis priemonėmis, įgyvendintomis laikotarpiu nuo 2016 m. iki 2019 m., kurias sudarė nuolaidos garantijomis neužtikrintoms paskoloms, atrodo, kad dėl jų tariamai atsiradusi žala galėjo atsinaujinti šiuo laikotarpiu ir jos nebuvo galima numatyti šių priemonių priėmimo arba pirmojo įgyvendinimo momentu. Taigi, dėl to atsiradusi žala, darant prielaidą, kad ji įrodyta, gali būti laikoma tęstinio pobūdžio, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 32 punkte nurodytą jurisprudenciją, todėl, kiek prašymas atlyginti žalą susijęs su po 2016 m. balandžio 28 d. patirta žala, jo senaties terminas nėra suėjęs.

68 Darytina išvada, kad ieškinys yra nepriimtinas tiek, kiek jis susijęs su tariama žala dėl darbuotojų skaičiaus mažinimo ir sąskaitomis faktūromis, kuriose nurodytos teisinės pagalbos išlaidos, išskyrus tas, kurios susijusios su teismo procesų dėl Sprendimo *Tercas* pradėjimu Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme.

69 Kita vertus, ieškinys yra priimtinas tiek, kiek jis susijęs su tariama žala dėl negautų pajamų, moralinės žalos ir realios žalos, susijusios su sintetinio pakeitimo vertybiniais popieriais operacijomis ir rizikos mažinimo iniciatyvomis, taip pat su partneriams skirtomis komercinėmis priemonėmis ir su teisinės pagalbos išlaidomis, susijusiomis su teismo procesų dėl Sprendimo *Tercas* pradėjimu Bendrajame Teisme ir Teisingumo Teisme.

Dėl esmės

70 SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje numatyta, kad deliktinės atsakomybės atveju Sąjunga pagal valstybių narių įstatymams būdingus bendrus principus atlygina bet kokią žalą, kurią padaro jos institucijos ar tarnautojai, eidami savo pareigas.

71 Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimas ir teisės į patirtos žalos atlyginimą įgyvendinimas priklauso nuo to, ar įvykdytos visos sąlygos, t. y. veiksmai, kuriais kaltinamos institucijos, turi būti neteisėti, žala – reali ir turi būti priežastinis šių veiksmų ir nurodomos žalos ryšys (2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 32 punktas).

72 Jei bent viena iš šių sąlygų neįvykdyta, visą ieškinį reikia atmesti ir nebereikia nagrinėti kitų Sąjungos deliktinės atsakomybės sąlygų (1999 m. spalio 14 d. Sprendimo *Atlanta / Europos bendrija*, C-104/97 P, EU:C:1999:498, 65 punktas; šiuo klausimu taip pat žr. 1994 m. rugsėjo 15 d. Sprendimo *KYDEP / Taryba ir Komisija*, C-146/91, EU:C:1994:329, 81 punktą). Be to, Sąjungos teismas neprivalo nagrinėti šių sąlygų tam tikra nustatyta tvarka (žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 42 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

73 Atsižvelgiant būtent į šiuos principus, reikia įvertinti ieškovo prašymo pagrįstumą.

74 Bendrasis Teismas mano, kad pirmiausia reikia išnagrinėti deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygą, susijusią su inkriminuojamo elgesio neteisėtumu, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 71 punkte nurodytą jurisprudenciją.

Dėl veiksmų neteisėtumo

75 Tam, kad remiantis deliktine atsakomybe, kaip ji suprantama pagal SESV 340 straipsnį, būtų galima konstatuoti neteisėtumą, nagrinėjamas Sąjungos institucijos aktas ar elgesys turi būti laikomas pakankamai aiškiu teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimu (2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 42 punktas).

– *Dėl teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, pažeidimo*

76 Ieškovas teigia, kad SESV 107 straipsnio 1 dalimi, kaip nuostata, kuri veikia tiesiogiai, gali būti remiamasi nacionaliniuose teismuose, kiek tai susiję su SESV 108 straipsnio 3 dalimi, todėl ja privatiems asmenims suteikiama teisių bent jau tada, kai kalbama apie pagalbą, apie kurią nepranešta.

77 Be to, ieškovo nuomone, Komisija pažeidė Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 41 straipsnyje įtvirtintą gero administravimo principą, visų pirma pareigą motyvuoti, nes neatsižvelgė į argumentus ir įrodymus, kuriuos šalys pateikė priimant Sprendimą *Tercas*.

78 Komisija nesutinka su šiais argumentais. Ji atsikerta, kad SESV 107 straipsnio 1 dalis nesuteikia teisių privatiems asmenims, o tik draudžia valstybėms narėms teikti pagalbą įmonėms. Tokį aiškinimą taip pat patvirtina tai, kad pagal jurisprudenciją (2004 m. liepos 8 d. Sprendimo *Technische Glaswerke Ilmenau / Komisija*, T-198/01, EU:T:2004:222, 192 punktas) kiti nei už pagalbos suteikimą atsakinga valstybė narė suinteresuotieji asmenys negali dalyvauti teisiniame ginče su Komisija.

79 Be to, Komisija atsižvelgė į priešingus argumentus, kurie jai buvo pateikti atliekant tyrimą dėl Sprendimo *Tercas*, bet ji padarė kitokias išvadas, todėl pareiga motyvuoti nebuvo pažeista.

80 Pirmiausia reikia pažymėti, kad iš jurisprudencijos matyti, jog teisės norma siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, be kita ko, tada, kai ji suteikia teises, kurias teismai turi saugoti, t. y. ji veikia tiesiogiai arba suteikia naudą, kuri gali būti laikoma įgyta teise, arba ja siekiama apsaugoti privačių asmenų interesus, arba ja suteikiama teisių, kurių turinys gali būti pakankamai aiškiai apibrėžtas (žr. 2014 m. spalio 16 d. Sprendimo *Evropaïki Dynamiki / Komisija*, T-297/12, nepaskelbtas Rink., EU:T:2014:888, 76 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją ir 2022 m. vasario 9 d. Sprendimo *QI ir kt. / Komisija ir ECB*, T-868/16, EU:T:2022:58, 90 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

81 Remiantis suformuota jurisprudencija, šios teisės atsiranda ne tik tuomet, kai jos aiškiai nustatytos Sąjungos teisės nuostatose, bet ir dėl jose konkrečiai apibrėžtų teigiamų ar neigiamų pareigų, kurios nustatomos tiek privatiems asmenims, tiek valstybėms narėms ar Sąjungos institucijoms. Valstybės narės padarytas tokių teigiamų ar neigiamų pareigų pažeidimas gali trukdyti atitinkamiems privatiems asmenims naudotis teisėmis, jiems netiesiogiai suteiktomis pagal atitinkamas Sąjungos teisės nuostatas, kuriomis jie turėtų galėti remtis nacionaliniu lygmeniu, ir taip pakeisti teisinę padėtį, kurią tomis nuostatomis siekiama sukurti šiems privatiems asmenims. Būtent todėl, siekiant visiško šių Sąjungos teisės normų veiksmingumo ir teisių, kurias jos suteikia, apsaugos, reikalaujama, kad privatūs asmenys turėtų galimybę gauti žalos atlyginimą, neatsižvelgiant į tai, ar atitinkamos nuostatos taikomos tiesiogiai, nes tai nei būtina, nei savaime pakankama, kad būtų įvykdyta sąlyga dėl Sąjungos atsakomybės pažeidus Sąjungos teisės normą,

suteikiančią teisių privatiems asmenims, atsiradimo (šiuo klausimu žr. 2022 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *Ministre de la Transition écologique ir Premier ministre (Valstybės atsakomybė už oro taršą)*, C-61/21, EU:C:2022:1015, 46 ir 47 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją).

82 Reikia priminti, kad pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, „išskyrus tuos atvejus, kai Sutartyse nustatyta kitaip, valstybės narės arba iš jos valstybinių išteklių bet kokia forma suteikta pagalba, kuri, palaikydama tam tikras įmones arba tam tikrų prekių gamybą, iškraipo konkurenciją arba gali ją iškraipyti, yra nesuderinama su vidaus rinka, kai ji daro įtaką valstybių narių tarpusavio prekybai“.

83 Reikia pažymėti, pirma, kad SESV 107 straipsnio 1 dalimi, kurioje pateikiama su vidaus rinka nesuderinamos valstybės pagalbos sąvokos apibrėžtis, siekiant užtikrinti sąžiningą valstybių narių įmonių konkurenciją, siekiama apsaugoti privačių asmenų ir visų pirma įmonių interesus.

84 Šiuo klausimu pagal analogiją reikia priminti, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog SESV 101 straipsnio 1 dalimi, kuria siekiama uždrausti įmonių susitarimus, įmonių asociacijų sprendimus ir suderintus veiksmus, kurie gali paveikti valstybių narių tarpusavio prekybą ir kurių tikslas ar poveikis yra konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje, daromas tiesioginis poveikis asmenų santykiams ir teisės subjektams suteikiama teisių. Pažymėtina, kad šia nuostata privatiems asmenims suteikiama teisių (2013 m. birželio 6 d. Sprendimo *Donau Chemie ir kt.*, C-536/11, EU:C:2013:366, 21 ir 31 punktai).

85 Antra, nustatant, ar SESV 107 straipsnio 1 dalimi siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, ir aiškinant šią nuostatą, reikia atsižvelgti ne tik į jos formuluotę, bet ir į jos kontekstą ir Sąjungos politikos valstybės pagalbos srityje tikslus (šiuo klausimu žr. 2015 m. sausio 22 d. Sprendimą *T-Mobile Austria*, C-282/13, EU:C:2015:24, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

86 Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, kad privatūs asmenys, remdamiesi vien SESV 107 straipsniu, negali nei ginčyti pagalbos suderinamumo su Sąjungos teise nacionaliniuose teismuose, nei prašyti jų priimti sprendimą, kuriame būtų nuspręsta dėl galimo nesuderinamumo kaip dėl pagrindinio ar šalutinio dalyko. Vis dėlto ši teisė egzistuoja, kai SESV 107 straipsnio nuostatos buvo taikomos SESV 109 straipsnyje numatytomis bendrosiomis nuostatomis arba specialiais sprendimais, priimtais pagal SESV 108 straipsnio 2 dalį (1977 m. kovo 22 d. Sprendimo *Steinike & Weinlig*, 78/76, EU:C:1977:52, 10 punktas).

87 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad SESV 107 straipsnio 1 dalyje nurodyta sąvoka „valstybės pagalba“ turi būti taikoma visų pirma siekiant nustatyti, ar SESV 108 straipsnio 3 dalyje numatyta išankstinio patikrinimo procedūra turėjo būti taikoma valstybės priemonei, ir prireikus patikrinti, ar atitinkama valstybė narė laikėsi šios pareigos (šiuo klausimu žr. 2013 m. liepos 18 d. Sprendimą *P*, C-6/12, EU:C:2013:525, 38 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

88 Vadinasi, SESV 107 straipsnio 1 dalyje vartojamos sąvokos „valstybės pagalba“ taikymas yra glaudžiai susijęs su SESV 108 straipsnio 3 dalies taikymu. Reikia priminti, kad pareiga pranešti yra viena iš pagrindinių SESV įtvirtintų kontrolės sistemos sudedamųjų dalių valstybės pagalbos srityje. Pagal šią sistemą valstybės narės privalo, pirma, pranešti Komisijai apie kiekvieną priemonę, kuria siekiama teikti ar keisti pagalbą, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, antra, neįgyvendinti šios priemonės, kaip numatyta SESV 108 straipsnio 3 dalyje, kol minėta institucija priims galutinį sprendimą dėl šios priemonės (žr. 2019 m. kovo 5 d. Sprendimą *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 56 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

89 Draudimas suinteresuotajai valstybei narei įgyvendinti numatytas pagalbos priemones taikomas visai pagalbai, apie kurią nepranešta. Pranešimo atveju jis sukelia pasekmių pirminiame etape, o jei Komisija pradeda SESV 108 straipsnio 2 dalyje numatytą procedūrą, – iki galutinio sprendimo priėmimo. Per visą šį laikotarpį teisės subjektams atsiranda teisių, kurias nacionaliniai teismai turi saugoti (šiuo klausimu žr. 1973 m. gruodžio 11 d. Sprendimo *Lorenz*, 120/73, EU:C:1973:152, 6 ir 7 punktus).

90 Nors pagalbos priemonių suderinamumo su bendrąja rinka vertinimas priklauso išimtinei Komisijos, kontroliuojamos Sąjungos teismų, kompetencijai, kol bus priimtas galutinis Komisijos sprendimas, nacionaliniai teismai užtikrina teisės subjektų teisių apsaugą valstybės institucijoms galbūt pažeidus SESV 108 straipsnio 3 dalyje nustatytą draudimą (žr. 2013 m. lapkričio 21 d. Sprendimo *Deutsche Lufthansa*, C-284/12, EU:C:2013:755, 28 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

91 Iš SESV 108 straipsnio 3 dalies tiesioginio veikimo matyti, kad nacionaliniai teismai teisės subjektams turi garantuoti, kad pažeidus šią nuostatą bus imtasi visų reikiamų veiksmų pagal nacionalinę teisę, turint omenyje tiek įgyvendinimo aktų teisėtumą, tiek finansinės paramos, suteiktos neatsižvelgus į minėtą nuostatą, susigrąžinimą arba galimas laikinąsias apsaugos priemones (šiuo klausimu žr. 1996 m. liepos 11 d. Sprendimo *SFEI ir kt.*, C-39/94, EU:C:1996:285, 39 ir 40 punktus; 2015 m. balandžio 16 d. Sprendimo *Trapeza Eurobank Ergasias*, C-690/13, EU:C:2015:235, 52 punktą ir 2015 m. lapkričio 11 d. Sprendimo *Klausner Holz Niedersachsen*, C-505/14, EU:C:2015:742, 23 ir 24 punktus).

92 Teisingumo Teismas yra nusprendęs, kad SESV 108 straipsnio 3 dalies paskutiniame sakinyje nustatytas draudimas įgyvendinti pagalbos projektus veikia tiesiogiai ir kad šioje nuostatoje įtvirtintas draudimas įgyvendinti nedelsiant taikomas bet kokiai pagalbai, kuri buvo pradėta įgyvendinti apie ją nepranešus (žr. 2019 m. kovo 5 d. Sprendimą *Eesti Pagar*, C-349/17, EU:C:2019:172, 88 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

93 Taigi, privatūs asmenys pagal pirmesniame punkte nurodytą jurisprudenciją gali remtis SESV 108 straipsnio 3 dalimi siekdami apginti savo teises, kylančias iš jos taikymo. Kaip nurodyta šio sprendimo 87 punkte, taikant SESV 107 straipsnio 1 dalyje numatytą valstybės pagalbos sąvoką, Komisijai pagal SESV 108 straipsnį yra suteikta kompetencija priimti sprendimus dėl valstybės pagalbos suderinamumo su vidaus rinka atliekant esamos pagalbos patikrinimą, priimant sprendimus dėl naujos pagalbos arba dėl pakeistos pagalbos ir taikant priemones, kai nevykdomi Komisijos sprendimai arba nesilaikoma pareigos pranešti. Būtent remiantis šia nuostata, SESV 108 straipsnio 3 dalimi sukurta procedūra gali daryti poveikį privačių asmenų, kaip pagalbos gavėjų konkurentų ar jos gavėjų, teisėms.

94 Be to, pagalbos gavėjai, jų konkurentai ir valstybės narės gali Sąjungos teismuose ginčyti tai, kaip Komisija taiko SESV 107 straipsnio 1 dalį.

95 Šiuo atveju Komisija priėmė Sprendimą *Tercas* pažeisdama SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes ši institucija klaidingai konstatavo, kad nagrinėjamos priemonės, kurios buvo patvirtintos pažeidžiant SESV 108 straipsnio 3 dalį, yra valstybės pagalba (2021 m. kovo 2 d. *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 24 punktas). Konkrečiau kalbant, darytina išvada, kad šiuo atveju SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymas daro poveikį ieškovo, kaip nagrinėjamų priemonių, kurios klaidingai kvalifikuotos kaip valstybės pagalba ir kurių suma buvo susigrąžinta, gavėjo, teisėms.

96 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, SESV 107 straipsnio 1 dalis turi būti laikoma taisykle, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, kaip antai ieškovui, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 80 punkte nurodytą jurisprudenciją.

97 Ieškovas taip pat atsikerta, kad dėl to, jog Komisija pažeidė SESV 107 straipsnio 1 dalį, taip pat buvo pažeistas Chartijos 41 straipsnis, visų pirma pareiga motyvuoti, nes ši institucija nepateikdama jokių motyvų neatsižvelgė į suinteresuotųjų šalių per tyrimą, po kurio buvo priimtas Sprendimas *Tercas*, pateiktus įrodymus.

98 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad pagal jurisprudenciją gero administravimo principas, kai jis išreiškia konkrečią teisę, t. y. teisę, kad bylos būtų nagrinėjamos nešališkai, teisingai ir per protingą terminą, kaip tai suprantama pagal Chartijos 41 straipsnį, turi būti laikomas Sąjungos teisės taisykle, kurios tikslas suteikti teisių privatiems asmenims (žr. 2019 m. birželio 6 d. Sprendimo *Dalli / Komisija*, T-399/17, nepaskelbtas Rink., EU:T:2019:384, 200 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

99 Todėl galimo Komisijos elgesio neteisėtumo vertinimas gali būti nagrinėjamas tik atsižvelgiant į konkrečią teisę, kuria išreiškiamas teisės į gerą administravimą principas.

100 Iš Chartijos 41 straipsnio matyti, kad teisė į gerą administravimą apima, be kita ko, administravimo institucijos pareigą motyvuoti savo sprendimus. Galimas pareigos motyvuoti pažeidimas turi būti laikomas Sąjungos teisės normos, kuria siekiama suteikti teisių privatiems asmenims, kaip tai suprantama pagal SESV 340 straipsnio 2 dalį, pažeidimu.

– *Dėl pakankamai aiškaus pažeidimo buvimo*

101 Pirma, ieškovas nurodo, kad paprasčiausio SESV 107 straipsnio pažeidimo gali pakakti pakankamai aiškiam pažeidimui nustatyti, nes Komisijos diskrecija šiuo atveju yra ribota. Ieškovo teigimu, Teisingumo Teismas ir Bendrasis Teismas savo sprendimuose atitinkamai 2021 m. kovo 2 d. *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154) ir 2019 m. kovo 19 d. *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167) patvirtino, kad Komisija padarė akivaizdžių „teisinių ir faktinių aplinkybių“ vertinimo klaidų, kai taikė SESV 107 straipsnio 1 dalį, nes nepaisė su ja susijusios jurisprudencijos. Tai yra pakankamai aiškus pažeidimas. Šis pažeidimas yra sunkus dar ir dėl to, kad Komisija nesilaikė jai tenkančios pareigos motyvuoti.

102 Komisija ginčija ieškovo argumentus.

103 Kalbant apie sąlygą, susijusią su institucijos neteisėtais veiksmais, pažymėtina, kad Sąjungos atsakomybė gali atsirasti tik institucijai padarius pakankamai aiškų pažeidimą. Šiuo klausimu reikia priminti, kad lemiamas Sąjungos teisės pažeidimo vertinimo kaip pakankamai aiškaus kriterijus yra tai, ar savo diskrecijos ribas institucija pažeidė akivaizdžiai ir sunkiai (šiuo klausimu žr. 2000 m. liepos 4 d. Sprendimo *Bergaderm ir Goupil / Komisija*, C-352/98 P, EU:C:2000:361, 43 punktą ir 2017 m. gegužės 30 d. Sprendimo *Safa Nicu Sepahan / Taryba*, C-45/15 P, EU:C:2017:402, 30 punktą).

104 Šiuo pakankamai aiškaus Sąjungos teisės pažeidimo reikalavimu siekiama išvengti situacijos, kai dėl pavojaus, jog reikės atlyginti asmenų tariamai patirtą žalą, atitinkama institucija negalės visapusiškai atlikti savo funkcijų, skirtų bendrajam interesui užtikrinti, tiek vykdydama norminę veiklą arba priimdama ekonominės politikos sprendimus, tiek įgyvendindama savo administracinę

kompetenciją, ir kartu neperkelti privatiems asmenims akivaizdaus ir neatleistino pažeidimo pasekmių naštos (šiuo klausimu žr. 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-341/07, EU:T:2011:687, 34 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

105 Taigi, Sąjungos deliktinė atsakomybė gali kilti tik nustačius tokį pažeidimą, kokio panašiomis aplinkybėmis nebūtų padariusi įprastai apdairi ir rūpestinga administravimo institucija (2019 m. rugsėjo 10 d. Sprendimo *HTTS / Taryba*, C-123/18 P, EU:C:2019:694, 43 punktas).

106 Konkrečiai kalbant, iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad Teisingumo Teismo nustatytoje sistemoje Sąjungos deliktinės atsakomybės srityje, be kita ko, atsižvelgiama į spręstinų situacijų sudėtingumą, teisės aktų taikymo ir aiškinimo sunkumus ir ypač į ginčijamą aktą priėmusios institucijos diskrecijos apimtį (žr. 2018 m. vasario 28 d. Sprendimo *Vakakis kai Synergates / Komisija*, T-292/15, EU:T:2018:103, 64 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

107 Iš jurisprudencijos matyti, kad jei atitinkama institucija turi tik labai ribotą diskreciją arba netgi jos visai neturi, pakankamai aiškiam pažeidimui įrodyti gali užtekti ir paprasto Sąjungos teisės pažeidimo. Tačiau kitaip yra tuo atveju, kai institucija turi didelę diskreciją. Tada lemiamas pažeidimo pripažinimo pakankamai aiškiu kriterijus yra tai, ar atitinkama Sąjungos institucija arba organas akivaizdžiai ir šiurkščiai pažeidė savo diskrecijos ribas (šiuo klausimu žr. 2002 m. gruodžio 10 d. Sprendimo *Komisija / Camar ir Tico*, C-312/00 P, EU:C:2002:736, 54 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

108 Taip pat reikia pažymėti, kad nėra jokio automatiškai atsirandančio ryšio tarp to, kad atitinkama institucija neturi diskrecijos, ir nusižengimo pripažinimo pakankamai aiškiu Sąjungos teisės pažeidimu (žr. 2011 m. lapkričio 23 d. Sprendimo *Sison / Taryba*, T-341/07, EU:T:2011:687, 36 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

109 Šiuo klausimu reikia konstatuoti, pirma, kad sąvoka „valstybės pagalba“, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, yra teisinė sąvoka ir turi būti aiškinama remiantis objektyviais kriterijais. Dėl šios priežasties Sąjungos teismas, atsižvelgdamas tiek į jam pateikto konkretaus ginčo aplinkybes, tiek į Komisijos atliktus techninius ar sudėtingus vertinimus, iš esmės privalo vykdyti visapusišką kontrolę, kiek tai susiję su klausimu, ar priemonė patenka į SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sritį (šiuo klausimu žr. 2008 m. gruodžio 22 d. Sprendimo *British Aggregates / Komisija*, C-487/06 P, EU:C:2008:757, 111 punktą ir 2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija ir Orange*, C-486/15 P, EU:C:2016:912, 87 punktą).

110 Kita vertus, jei Komisijos vertinimai dėl to, ar priemonė patenka į SESV 107 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, yra techninio pobūdžio ir sudėtingi, teisminė kontrolė yra ribota (žr. 2016 m. lapkričio 30 d. Sprendimo *Komisija / Prancūzija ir Orange*, C-486/15 P, EU:C:2016:912, 88 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

111 Be to, nustatant, ar Sąjungos teisės pažeidimas yra pakankamai aiškus, Bendrojo Teismo nagrinėjimas savaime yra griežtesnis nei ieškinio dėl panaikinimo atveju, kai remdamasis ieškovo nurodytais pagrindais, jis nagrinėja tik ginčijamo sprendimo teisėtumą, kad įsitikintų, jog Komisija teisingai įvertino įvairius elementus, leidžiančias jam pripažinti, kad nagrinėjamos priemonės priskirtinos valstybei, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį. Paprastų vertinimo klaidų ir pakankamų įrodymų nepateikimo savaime nepakanka, kad būtų galima teigti, jog Komisija akivaizdžiai ir šiurkščiai pažeidė savo diskrecijos ribas (šiuo klausimu ir pagal analogiją žr. 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *MyTravel / Komisija*, T-212/03, EU:T:2008:315, 85 punktą).

112 Taip pat reikia pažymėti, jog Bendrasis Teismas yra nusprendęs, kad jei aiškaus pažeidimo sąvoka būtų išplėsta tiek, kad apimtų visas klaidas ar pažeidimus, net jei jie būtų iš tikrųjų sunkūs, kurie savo pobūdžiu ar apimtimi nėra nebūdingi įprastiems konkurencijos taisyklių, kurios yra sudėtingos, jautrios ir turinčios didelį diskrecijos laipsnį, taikymą prižiūrėti įgaliotos institucijos veiksmams, tai apribotų Komisijos galimybes vykdyti visas jai Sutartimi pavestas konkurencijos reguliavimo funkcijas. Ir atvirkščiai, teisė gauti žalos atlyginimą egzistuoja tada, kai ji atsiranda dėl institucijos veiklos, pasireiškiančios veiksmais, aiškiai priešingais teisės nuostatoms ir sunkiai pažeidžiančiais trečiųjų asmenų, kurie nėra institucijos, interesus, ir kai šiems veiksmams negalima rasti pateisinimo ar paaiškinimo remiantis objektyviai įprastai tarnybos veiklai būdingais suvaržymais (2007 m. liepos 11 d. Sprendimo *Schneider Electric / Komisija*, T-351/03, EU:T:2007:212, 122 ir 124 punktai; 2008 m. rugsėjo 9 d. Sprendimo *MyTravel / Komisija*, T-212/03, EU:T:2008:315, 40 punktas ir 2023 m. sausio 25 d. Sprendimo *Società Navigazione Siciliana / Komisija*, T-666/21, nepaskelbtas Rink., EU:T:2023:20, 95 punktas).

113 Atsižvelgiant būtent į šias pastabas reikia įvertinti šiuo atveju Komisijos padaryto pažeidimo pobūdį ir ypač sunkumą. Be to, reikia atsižvelgti į situaciją, kurias reikia suvaldyti, sudėtingumą (šiuo klausimu žr. 2009 m. liepos 16 d. Sprendimo *Komisija / Schneider Electric*, C-440/07 P, EU:C:2009:459, 161 punktą).

114 Šiuo atveju iš 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154) ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167) matyti, kad priimdama Sprendimą *Tercas* Komisija neteisingai taikė sąvoką „valstybės arba iš valstybinių išteklių suteikta pagalba“.

115 Bendrasis Teismas ir Teisingumo Teismas nusprendė, kad Sprendimo *Tercas* neteisėtumą lemia konceptuali klaida, susijusi su sąlygos dėl pagalbos priskyrimo ir sąlygos, susijusios su valstybės ištekliais, supainiojimu (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 63 punktas ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija*, T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167, 70 punktas). Be to, jį lemia tai, kad ši institucija nepateikė ir nepagrindė pakankamų įrodymų, galinčių įrodyti, kad nagrinėjama priemonė yra priskirtina valstybei (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 67 punktas ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija*, T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167, 87–90 punktai). Galiausiai buvo nuspręsta, kad Komisija padarė klaidą vertindama įrodymus, į kuriuos buvo atsižvelgta, ir pakankamai teisiškai neįrodė, kad Italijos viešosios valdžios institucijos dalyvavo priimant nagrinėjamą priemonę ir atitinkamai – kad tokią priemonę galima priskirti valstybei, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį.

116 Nors Bendrasis Teismas ir Teisingumo Teismas pripažino, kad Komisija pažeidė SESV 107 straipsnio 1 dalį, šis pažeidimas vien dėl to nėra „pakankamai aiškus“, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 106 ir 107 punktuose nurodytą jurisprudenciją. Komisijos padaryta ir 2021 m. kovo 2 d. Sprendime *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154) ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendime *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167) konstatuota vertinimo klaida savaime nėra pakankama, kad ją būtų galima laikyti pakankamai aiškiu pažeidimu, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 107 punkte nurodytą jurisprudenciją.

117 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, norėdama valstybės įmonės priemonę priskirti valstybei, Komisija turi atsižvelgti į visus požymius, išplaukiančius iš bylos aplinkybių ir konteksto, kuriam esant ši priemonė buvo priimta (žr. 2014 rugsėjo 17 d. Sprendimo *Commerz Nederland*, C-242/13, EU:C:2014:2224, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

118 Komisijos padaryta klaida susijusi su įrodymų, pateiktų siekiant įrodyti, kad Italijos valdžios institucijos, apibrėždamos FITD intervenciją *Tercas* naudai, vykdė esminę viešąją priežiūrą, analize.

119 Iš tiesų, kaip matyti iš 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167), priimdama Sprendimą *Tercas* Komisija privalėjo turėti visus įrodymus, išplaukiančius iš bylos aplinkybių, kad įrodytų valdžios institucijų dalyvavimo skiriant nagrinėjamas priemones, kurias suteikė privatus subjektas, laipsnį.

120 Reikia pažymėti, kad Komisija turėjo taikyti valstybės pagalbos sąvoką, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, labai sudėtingomis teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis, kai pagalbos priemones suteikė privatus subjektas, taip vertindama aplinkybes ir įrodymus, leidžiančius daryti išvadą dėl to, kam priskirti priemonę, Sprendime *Tercas* nurodytų nacionalinių priemonių faktinio ir teisinio konteksto, valstybės atstovų dalyvavimo įvairiuose intervencijos etapuose ir FITD suteiktų viešosios valdžios įgaliojimų.

121 To, kad tokiomis sudėtingomis teisinėmis ir faktinėmis aplinkybėmis Komisija, kaip jau buvo nuspręsta, Sprendime *Tercas* pakankamai teisiškai neįrodė, kad Italijos viešosios valdžios institucijos dalyvavo priimant nagrinėjamą priemonę ir atitinkamai – kad tokią priemonę galima priskirti valstybei, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 84 punktas ir 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija*, T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167, 132 punktas), nepakanka, kad šią vertinimo klaidą būtų galima laikyti sunkiu ir šiurkščiu Komisijos diskrecijos ribų pažeidimu.

122 Iš tiesų šioje byloje Komisijos padarytas pažeidimas nėra nebūdingas įprastam, apdairiam ir rūpestingam institucijos, įgaliotos užtikrinti konkurencijos taisyklių taikymą, elgesiui, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 112 punkte nurodytą jurisprudenciją.

123 Taigi, Komisija nepadarė pakankamai aiškaus SESV 107 straipsnio 1 dalies pažeidimo.

124 Be to, ieškovo argumentą, grindžiamą tariamu Chartijos 41 straipsnio ir ypač pareigos motyvuoti pažeidimu, reikia atmesti, nes, pirma, jis nepateikia tikslios informacijos šiuo atžvilgiu ir, antra, nei iš ginčijamo sprendimo, nei iš 2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154) ar 2019 m. kovo 19 d. Sprendimo *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167) nematyti, kad Komisija, nenurodydama priežasčių, neatsižvelgė į tyrimo šalių pateiktą informaciją ir argumentus. Tai, kad Komisija padarė kitokias išvadas nei ieškovas, neleidžia konstatuoti pareigos motyvuoti pažeidimo. Taigi, darytina išvada, kad ji nepadarė pakankamai aiškaus Chartijos 41 straipsnio pažeidimo.

125 Vadinasi, sąlyga dėl pakankamai aiškaus pažeidimo egzistavimo nėra įvykdyta, todėl reikia konstatuoti, kad ši pirmoji Sąjungos atsakomybės atsiradimo sąlyga yra netenkinama.

Dėl priežastinio ryšio buvimo

126 Bendrasis Teismas mano, kad taip pat reikia išnagrinėti sąlygą dėl pakankamai tiesioginio priežastinio ryšio tarp tariamai neteisėtų Komisijos veiksmų ir tariamos žalos buvimo.

127 Ieškovas tvirtina, kad klientų pasitikėjimas sumažėjo dėl to, kad klientai jautėsi neužtikrintai dėl jo gebėjimo sėkmingai prisijungti *Tercas*. Pasak ieškovo, lemiamas priežastinis ryšys, taip pat atsižvelgiant į tai, kad nėra kitų galimų lygiagrečių veiksnių, yra Sprendimas *Tercas*, kuriame buvo įtvirtintas 2015–2019 m. verslo plane numatyto *Tercas* ir *Caripe* integravimo projekto tęstinumo nutrūkimo elementas, kaip, be kita ko, buvo patvirtinta jo priede pateiktose techninėse ataskaitose.

128 Iš šių techninių ataskaitų matyti, kad nors klientai tuos kelis mėnesius po Sprendimo *Tercas* priėmimo iš esmės tikėjo banko patikimumu, per tą laiką mažėjo indėlių ir buvo prarandama klientų. Šis reiškinys neatitiko ne tik ieškovo tiesioginių indėlių raidos ankstesniu laikotarpiu, bet ir Italijos bankų rinkos tendencijų per tą patį laikotarpį.

129 Be to, ieškovas pažymi, kad, skirtingai nei byloje, kurioje priimtas 2021 m. birželio 30 d. Sprendimas *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro ir kt. / Komisija* (T-635/19, EU:T:2021:394), Komisija neleido jam įgyvendinti 2015–2019 m. verslo plano, kurį priimant Sprendimą *Tercas* jau buvo patvirtinusios nacionalinės valdžios institucijos, ir dėl to susidarė nestabili ir neaiški situacija, nes, priėmus tą sprendimą, nei nacionalinės valdžios institucijos, nei bankas negalėjo imtis tolesnių intervencinių veiksmų pagal numatytą tvarką, kadangi jie nebeturėjo jokios veiksmų laisvės.

130 Ieškovas priduria, kad jokia kita aplinkybė, kaip antai kooperatinių bankų reforma, kuri buvo įgyvendinta siekiant išspręsti su bankų sistemos valdymu ir struktūra susijusias problemas ir kuri susijusi su teisine forma ir valdymu, valdybai skirtos sankcijos, valdybos dalyvavimas baudžiamosiose bylose, nuostoliai 2015 m. balanse ir *Tercas* nemokumas, neturėjo įtakos nurodytai žalai. Be to, Komisijos pateiktas Italijos banko parengtas dokumentas įrodo, kad ieškovo patirta žala atsirado dėl Sprendimo *Tercas*.

131 Komisija ginčija ieškovo argumentus.

132 Kalbant apie SESV 340 straipsnio antroje pastraipoje įtvirtintą priežastinio ryšio sąlygą, pažymėtina, kad iš jurisprudencijos matyti, kad ji susijusi su pakankamai tiesioginiu Sąjungos institucijų elgesio ir žalos priežastiniu ryšiu, kurį turi įrodyti ieškovas, todėl veiksmai, kuriais institucija kaltinama, turi būti pagrindinė žalos priežastis (žr. 2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimą *Europos Sąjunga / Guardian Europe ir Guardian Europe / Europos Sąjunga*, C-447/17 P ir C-479/17 P, EU:C:2019:672, 32 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).

133 Konkrečiau kalbant, žala turi gana tiesiogiai išplaukti iš neteisėtų veiksmų, o tai visų pirma neapima žalos, kuri yra tolima šių veiksmų pasekmė (2019 m. rugsėjo 5 d. Sprendimo *Europos Sąjunga / Guardian Europe ir Guardian Europe / Europos Sąjunga*, C-447/17 P ir C-479/17 P, EU:C:2019:672, 135 punktas ir 2007 m. gruodžio 12 d. Nutarties *Atlantic Container Line ir kt. / Komisija*, T-113/04, nepaskelbtas Rink., EU:T:2007:377, 40 punktas).

134 Būtina, kad žalą iš tikrųjų lemtų veiksmai, kuriais kaltinamos institucijos. Net ir tuo atveju, kai institucijos galėjo prisidėti prie žalos, kurią prašoma atlyginti, padarymo, toks prisidėjimas gali būti per daug netiesioginis dėl kitų veiksnių, pavyzdžiui, dėl kitiems asmenims, kartais ir ieškovams, tenkančios atsakomybės, visų pirma, dėl įmonių ar kitų subjektų sprendimų po neteisėtų veiksmų (šiuo klausimu žr. 2010 m. kovo 18 d. Sprendimo *Trubowest Handel ir Makarov / Taryba ir Komisija*, C-419/08 P, EU:C:2010:147, 59 punktą).

135 Būtent atsižvelgiant į šiuos jurisprudencijoje įtvirtintus principus reikia nustatyti, ar ieškovas, kuriam pagal šio sprendimo 132 punkte nurodytą jurisprudenciją tenka įrodinėjimo pareiga, įrodė, kad tarp Komisijos veiksmų, t. y. Sprendimo *Tercas* priėmimo, ir tariamai patirtos žalos yra tiesioginis priežastinis ryšys.

136 Šiuo atveju ieškovas iš esmės teigia, kad Komisijos sprendimas *Tercas*, ypač jo platus nušvietimas žiniasklaidoje po jo priėmimo, sumažino klientų pasitikėjimą juo dėl netikrumo, susijusio su numatomu jo gebėjimu užbaigti susiliejimo procedūrą prisijungiant *Tercas*, o tai lėmė indėlių ir klientų praradimą (negautas pajamas), pakenkė jo reputacijai (neturtinė žala) ir sukėlė išlaidų, susijusių su Sprendimo *Tercas* neigiamo poveikio mažinimo priemonėmis (reali žala). Taip atsitiko dėl to, kad Komisija nesilaikė valstybės pagalbos sąvokos, nes klaidingai manė, kad, nepaisant FITD intervencijų *Tercas* naudai privataus pobūdžio, jos yra Italijos valstybei priskirtinos priemonės, kai naudojami valstybės ištekliai.

137 Pirmiausia reikia pažymėti, kad ieškovas neatskiria savo klientų nuo *Tercas* klientų ir kad jis nepateikia konkrečių argumentų, kurie leistų nustatyti, ar *Tercas* klientų ir tiesioginių indėlių praradimą lėmė Sprendimas *Tercas*. Dėl tariamai patirtos žalos ieškovas nurodo savo ir *Tercas* bei *Caripe* klientų ir tiesioginių indėlių praradimą, tačiau nenurodo, kiek jų prarado kiekvienas atskirai. Be to, jis neteigia patyręs ekonominę žalą dėl Komisijos neteisėto prašymo sugrąžinti pagalbą.

138 Šiuo klausimu svarbu pažymėti, pirma, kad nors Sprendime *Tercas* Komisija klaidingai reikalavo, kad FITD intervencinės priemonės, kurias Italijos bankas leido taikyti *Tercas* naudai, būtų susigrąžintos kaip valstybės pagalba, kaip tai suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, sprendimus, kuriais tariamai padaryta žala, įvertinę situaciją, ieškovo klientai priėmė patys, atsižvelgę į savo finansinius interesus.

139 Ieškovo klientai neturėjo jokios iš to sprendimo kylančios pareigos, nes jame tik buvo pareikalauta sugrąžinti pagalbą. Be to, tame sprendime nėra nieko, kas leistų manyti, kad ieškovą siekiama pristatyti kaip negalintį imtis alternatyvių savanoriškos intervencijos priemonių *Tercas* naudai arba sumažinti ieškovo patikimumą ir jo klientų pasitikėjimą juo. Atvirkščiai, kai tik buvo paskelbtas Sprendimas *Tercas*, Italijos vyriausybė ir ieškovas nurodė, kad yra paruoštos savanoriškos intervencijos priemonės *Tercas* naudai ir jos turi pakeisti ankstesnes numatytas priemones, todėl tas sprendimas nedaro jokio neigiamo poveikio.

140 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad šios bylos aplinkybės skiriasi nuo aplinkybių, dėl kurių priimtas 2011 m. lapkričio 8 d. Sprendimas *Idromacchine ir kt. / Komisija* (T-88/09, EU:T:2011:641, 60 ir 65 punktai), taip pat susijęs su valstybės pagalba, kuriame Bendrasis Teismas pripažino tiesioginio priežastinio ryšio buvimą, nes ieškovė nebūtų patyrusi jokios žalos savo įvaizdžiui ir reputacijai, jei Komisija ginčijamame sprendime nebūtų atskleidusi faktinių aplinkybių ir vertinimų, kuriuose ji apibūdinama kaip negalinti tiekti galiojančias normas atitinkančių produktų ir įvykdyti sutartinių įsipareigojimų.

141 Konkrečiau kalbant apie nurodytą moralinę žalą reikia pridurti, kad ieškovas neįrodė, jog Sprendimas *Tercas* padarė neigiamą poveikį jo reputacijai. Jis tiesiog taip teigia, tačiau to visiškai nedetalizuoja. Priešingai, jo pateikti spaudos straipsniai informuoja visuomenę, kad šio sprendimo pasekmės bus neutralizuotos savanoriškos intervencijos priemonėmis.

142 Antra, argumentas, susijęs su klientų ir tiesioginių indėlių praradimo sutapimu laiko atžvilgiu su Sprendimu *Tercas*, negali įrodyti tiesioginio priežastinio ryšio buvimo. Iš ieškovo pateiktos vienoje iš techninių ataskaitų esančios lentelės matyti, kad laikotarpiu, į kurį joje atsižvelgiama, t. y. nuo 2015 m. gegužės mėn. iki 2016 m. gegužės mėn., tiesioginiai indėliai mažėjo laipsniškai, o nuo 2016 m. sausio mėn. sumažėjo smarkiai.

143 Vis dėlto, kaip pažymi Komisija, daugelis veiksnių galėjo lemti šį ieškovo klientų pasitikėjimo sumažėjimą, todėl negalima teigti, kad šis sprendimas buvo tiesioginė ieškovo nurodomos žalos priežastis.

144 Pirma, iš Komisijos pateiktos Italijos banko ataskaitos matyti, kad dėl blogų ieškovo 2015 finansinių metų rezultatų, paskelbtų 2016 m. balandžio mėn., ir dėl kooperatinių bankų reformos, numatytos 2015 m. kovo 24 d. Įstatymu Nr. 33 (*Legge n. 33 del 24 marzo 2015, Conversione in legge, con modificazioni, del decreto-legge 24 gennaio 2015, n. 3, recante misure urgenti per il sistema bancario e gli investimenti)* (GURI, Nr. 70, 2015 m. kovo 25 d., *supplemento ordinario* Nr. 15), pagal kurį ieškovas turėjo būti pertvarkytas į akcinę bendrovę, akcininkų susirinkimas, tvirtindamas 2015 m. balansą, nusprendė sumažinti vienos akcijos vertę nuo 9,53 euro iki 7,50 euro, ir tai, remiantis šia Komisijos pateikta Italijos banko ataskaita, lėmė klientų nepasitenkinimą. Šiuo klausimu reikia konstatuoti, kad Sprendimas *Tercas* buvo priimtas 2015 m. gruodžio mėn., todėl jis negalėjo turėti jokio poveikio 2015 m. veiklos rezultatams. Be to, iš tos pačios Italijos banko ataskaitos matyti, kad nuo 2014 m., t. y. metų, kai ieškovas įsigijo *Tercas*, iki 2015 m. ieškovo finansiniai rodikliai tik blogėjo.

145 Antra, iš Komisijos perduotų *Commissione Nazionale per le Società e la Borsa (Consob)* (Nacionalinė bendrovių ir vertybinių popierių biržos komisija, Italija) sprendimų matyti, kad nuo 2014 m. lapkričio mėn. iki 2015 m. birželio mėn. didindamas kapitalą ieškovas neinformavo investuotojų apie naudotą metodą ir nustatė didesnę akcijų kainą nei ta, kurią nustatė už tai atsakingas ekspertas, todėl nuo 2017 m. ieškovo vadovybei buvo taikomos administracinės sankcijos ir vykdomi baudžiamieji tyrimai.

146 Trečia, kaip daro Komisija, reikia pažymėti, kad tai, jog *Tercas* buvo bankrutuojantis bankas ir dėl to 2013 m. spalio mėn. buvo pradėtos derybos su ieškovu, kuris pritarė jo kapitalo didinimui (2021 m. kovo 2 d. Sprendimo *Komisija / Italija ir kt.*, C-425/19 P, EU:C:2021:154, 15 ir 20 punktai), galėjo turėti įtakos ieškovo ir jo klientų pasitikėjimo santykiams. Nuo 2014 m. gruodžio mėn. iki 2015 m. gruodžio mėn., t. y. prieš priimant Sprendimą *Tercas*, tačiau po to, kai ieškovas perėmė *Tercas*, jis jau buvo praradęs 4,9 % savo tiesioginių indėlių.

147 Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad *Tercas* susijungė su ieškovu 2016 m. liepos mėn. ir kad didžiausios tiesioginių indėlių sumos buvo atsiimtos 2016 m. liepos–rugsėjo mėnesiais. Todėl šis susijungimas taip pat galėjo turėti įtakos pasitikėjimo santykiams su jo klientais.

148 Ketvirta, ieškovas nepaaiškina, kodėl Sprendimas *Tercas* neleido jam pritraukti naujų klientų, jei dėl savanoriškos intervencijos, pakeitusios FITD intervenciją *Tercas* naudai, kurios minėtas sprendimas neleido atlikti, buvo nuspręsta jau 2016 m. vasario mėn., t. y. praėjus dviem mėnesiams po Sprendimo *Tercas* priėmimo.

149 Penkta, kiek tai susiję su realia žala, visų pirma su išlaidomis, patirtomis taikant tariamai neigiamo Sprendimo *Tercas* poveikio mažinimo priemones, pažymėtina, kad jų negalima tiesiogiai priskirti tam sprendimui. Šios išlaidos atsiranda dėl ieškovo valdymo sprendimų. Be to, net jei šios priemonės galėtų būti tiesioginė klientų ir indėlių praradimo pasekmė, iš to, kas išdėstyta, matyti, kad nebuvo įrodyta, jog Sprendimas *Tercas* yra lemiama šios tariamos žalos priežastis.

150 Be to, dėl ieškovo argumento, kad tiesioginio priežastinio ryšio buvimą patvirtina 2021 m. birželio 30 d. Sprendimas *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro ir kt. / Komisija* (T-635/19, EU:T:2021:394), reikia pažymėti, kad tarp šios bylos ir bylos, kurioje priimtas minėtas sprendimas, yra faktinis ryšys. Pastarojoje byloje ieškovai siekė pripažinti Sąjungos deliktinę atsakomybę pagal SESV 340 straipsnio antrą pastraipą, motyvuodami tuo, kad Komisija tariamai neteisėtais veiksmais, be kita ko, taikydama neteisėtą Italijos valdžios institucijų ir ypač Italijos banko spaudimą, neleido sanuoti *Banca delle Marche*, kurio akcininkai ir subordinuotųjų obligacijų turėtojai buvo ieškovai, o tai jiems padarė žalos. Konkrečiau kalbant, Komisija neleido FITD sanuoti šio banko, todėl Italijos valdžios institucijos, visų pirma Italijos bankas, kaip kompetentinga nacionalinė institucija, pradėjo *Banca delle Marche* pertvarkymo procedūrą.

151 Tokiomis aplinkybėmis Bendrasis Teismas nusprendė, kad ši Komisijos pozicija, pateikta prieš inicijuojant *Banca delle Marche* pertvarkymo procedūrą, buvo tik procedūrinio pobūdžio, primenanti Italijos valdžios institucijoms apie būtinybę iš anksto pranešti apie galimas pagalbos priemones, be kita ko, šiam bankui ir nepradėti jų įgyvendinti. Šia pozicija nebuvo išsakyta nuomonė dėl konkrečios priemonės, nes jokia priemonė dar nebuvo aiškiai apibrėžta arba apie ją pranešta; joje taip pat nenurodyta, kaip Komisija aiškintų pagalbos sąvoką pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį (2021 m. birželio 30 Sprendimo *Fondazione Cassa di Risparmio di Pesaro ir kt. / Komisija*, T-635/19, EU:T:2021:394, 55 punktas). Todėl Bendrasis Teismas padarė išvadą, kad sąlyga dėl priežastinio ryšio egzistavimo nėra tenkinama.

152 Nors tiesa, kad šioje byloje Komisija ne tik iškėlė klausimą dėl numatytos intervencijos suderinamumo, bet ir iš tikrųjų priėmė Sprendimą *Tercas*, kuriame nusprendė, kad nagrinėjamos intervencijos priemonės yra valstybės pagalba, kaip ji suprantama pagal SESV 107 straipsnio 1 dalį, priešingai, nei teigia ieškovas, iš bylos medžiagos nematyti, kad priimdama tą sprendimą Komisija būtų trukdžiusi įgyvendinti 2015–2019 m. verslo planą.

153 Iš tiesų, be kita ko, ieškovo pateiktoje 2021 m. liepos 9 d. techninėje ataskaitoje nurodyta, kad tas planas pakeistas 2016–2020 m. verslo planu ne tik dėl Sprendimo *Tercas*, bet ir dėl kelių kitų veiksnių, pasireiškusių 2015 m.: valdymo modelio pakeitimo, nes generalinio direktoriaus pareigybė buvo panaikinta ir pakeista valdančiojo direktoriaus pareigybe; kooperatinių bankų reformos, kuria buvo pakeista akcinių bendrovių teisinė forma, patvirtinimo; teisinio reglamentavimo pasikeitimo, sukūrus naują unikalų priežiūros mechanizmą; „sunkios“ ir nuolat besikeičiančios ekonominės bei politinės situacijos ir ekonomikos modelio inovacijos proceso pradėjimo.

154 Be to, dėl tariamos žalos, susijusios su išlaidomis advokatui, patirtomis nagrinėjant bylą, kurioje priimtas 2021 m. kovo 2 d. Sprendimas *Komisija / Italija ir kt.* (C-425/19 P, EU:C:2021:154), ir bylą, kurioje priimtas 2019 m. kovo 19 d. Sprendimas *Italija ir kt. / Komisija* (T-98/16, T-196/16 ir T-198/16, EU:T:2019:167), pažymėtina, kad pagal jurisprudenciją šios išlaidos nėra atlygintina žala, kaip tai suprantama pagal SESV 340 straipsnį (žr. 2011 m. lapkričio 8 d. Sprendimo *Idromacchine ir kt. / Komisija*, T-88/09, EU:T:2011:641, 98 ir 99 punktus ir juose nurodytą jurisprudenciją). Tai reiškia, kad nereikia nagrinėti, ar sąlyga dėl priežastinio ryšio šioje byloje yra tenkinama šių išlaidų atžvilgiu.

155 Trečia, kiek tai susiję su byloje esančiais įrodymais, iš ieškovo pateiktose techninėse ataskaitose esančių duomenų nematyti, kad jis pateikė įrodymų, iš kurių būtų galima daryti išvadą, kad elgesys, kuriuo institucija kaltinama, yra tiesioginė ir lemiama jos klientų pasitikėjimo praradimo, taigi ir nurodytos žalos, priežastis.

156 Pirmiausia audito ir konsultavimo įmonės techninė ataskaita grindžiama trimis argumentais. Pirma, Sprendimas *Tercas* esą galėjo išimtinai ar bent jau iš esmės padaryti žalos dėl to, kad jis susilpnino banko klientų pasitikėjimą ir neleido įgyvendinti 2015–2019 m. verslo plano, antra, nuo 2015 m. gegužės mėn. iki 2016 m. gegužės mėn. užfiksuotas tiesioginių indėlių sumažėjimas, laiko atžvilgiu sutapęs su Sprendimu *Tercas*, trečia, nei iš ieškovo pateiktų duomenų, nei iš „open source“ dokumentų nematyti, kad buvo kitų įvykių, galėjusių sukelti tariamą žalą. Nepaisant to, toje ataskaitoje nurodyta, kad dalį ir mažiausiai 50 % nuostolių, kuriuos ieškovas patyrė nuo 2016 m. birželio mėn. iki 2016 m. gruodžio mėn., lėmė Sprendimas *Tercas*. Be to, kad iš šio sprendimo 144 ir 145 punktų matyti, jog kiti įvykiai galėjo sukelti ieškovo nurodytą žalą, dar reikia pažymėti, kad šie argumentai yra bendro pobūdžio ir jais nepateikiama įrodymų, kad Sprendimas *Tercas* yra tiesioginė ir lemiama tariamos žalos priežastis, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 133 punkte nurodytą jurisprudenciją. Be to, minėtos techninės ataskaitos įžangoje pažymėta, kad joje pateikta analizė apsiriboja ekonominio, apskaitos ir finansinio pobūdžio aspektais ir kad joje nėra jokių teisinių argumentų dėl priežastinio ryšio.

157 Be to, šios ataskaitos įžangoje buvo patvirtinta ir ne kartą pakartota, kad techninė analizė buvo atlikta remiantis ieškovo pateiktais arba iš viešųjų šaltinių gautais dokumentais, t. y. ieškovo valdybos pateiktomis 2015–2016 m. sąskaitų ištraukomis, ieškovo spaudos pranešimais, 2016–2020 m. verslo planu ir ieškovo pateiktais valdymo duomenis. Joje dar nurodyta, kad šioje analizėje neatliktas analizuotų dalykų auditas.

158 Be to, dėl universiteto dėstytojo techninės ataskaitos teigiama, kad prieš Komisijai pradedant tyrimo procedūrą ieškovo padėtis Italijos rinkoje buvo labai gera. Ši procedūra ir Sprendimas *Tercas* pakeitė ieškovo įvaizdį rinkoje, klientų pasitikėjimą ir augimo lūkesčius. Esą vien Komisijos elgesys lėmė klientų ir tiesioginių indėlių praradimą, trukdė 2015–2019 m. verslo plane numatytam *Tercas* ir *Carpise* prijungimui ir lėmė būtinybę ieškoti kitokio sprendimo norint tęsti vykdomą prisijungimo projektą. Vis dėlto toje ataskaitoje taip pat nurodyta, kad ieškovo 2015 m. balanse, susijusiame su laikotarpiu iki Sprendimo *Tercas* priėmimo, buvo užfiksuota 296 mln. eurų nuostolių ir kad nuo 2016 m. pabaigos tas sprendimas buvo tik viena iš tariamai patirtos žalos priežasčių. Taigi, išvadą, kad Sprendimas *Tercas* buvo tiesioginė ir lemiama nurodytos žalos priežastis, susilpnina toje ataskaitoje pripažinti paminėti faktai. Be to, šios ataskaitos įžangoje aiškiai nurodyta, kad informaciją, kuria remiantis ji buvo parengta, perdavė ieškovas ir jos niekas netikrino, o joje atlikta analizė apsiriboja ekonominio ir finansinio pobūdžio aspektais ir neapima teisinių.

159 Galiausiai tose techninėse ataskaitose tik atsižvelgiama į pačio ieškovo pateiktus duomenis, jų visiškai nekontroliuojant, jose neanalizuojamas kitų galimų tariamos žalos priežasčių, įskaitant ieškovo elgesį, poveikis, todėl jų savaime nepakanka įrodyti, kad žala yra tiesioginė Komisijos veiksmų pasekmė. Vadinasi, šios ataskaitos neįrodo, kad Sprendimas *Tercas* buvo tiesioginė ir lemiama žalos priežastis.

160 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, su ieškovo teiginiais, kad tariamai neteisėti veiksmai, kuriais kaltinama Komisija, lėmė indėlių ir klientų praradimą, trukdė įgyvendinti 2015–2019 m. verslo planą ir buvo tiesioginė jos tariamai patirtos žalos priežastis, negalima sutikti. Visapusiškai įvertinęs reikšmingus įrodymus, Bendrasis Teismas gali daryti išvadą, kad net jei Sprendimas

Tercas galėjo atlikti tam tikrą vaidmenį ieškovo klientų pasitikėjimo praradimo procese, jo praradimą lėmė ir kiti veiksniai, todėl tas sprendimas negali būti laikomas lemiama ir tiesiogine nurodytos žalos priežastimi, kaip tai suprantama pagal šio sprendimo 134 punkte nurodytą jurisprudenciją.

161 Darytina išvada, kad ieškovas neįrodė priežastinio ryšio tarp tariamai neteisėtų Komisijos veiksmų ir nurodytos žalos.

162 Atsižvelgiant į visa tai, kas išdėstyta, reikia pažymėti, kad netenkinamos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, susijusios, pirma, su pakankamai aiškaus pažeidimo buvimu ir, antra, su priežastinio ryšio tarp veiksmų, kuriais kaltinama, ir nurodytos žalos buvimu.

163 Vadinasi, ieškinys turi būti atmestas, nesant reikalo nagrinėti Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygos, susijusios su žalos realumu.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

164 Pagal Procedūros reglamento 134 straipsnio 1 dalį iš pralaimėjusios šalies priteisiamos bylinėjimosi išlaidos, jei laimėjusi šalis to reikalavo. Kadangi ieškovai pralaimėjo bylą, iš jų priteisiamos bylinėjimosi išlaidos pagal Komisijos pateiktus reikalavimus.

Remdamasis šiais motyvais,

BENDRASIS TEISMAS (ketvirtoji išplėstinė kolegija)

nusprendžia:

1. Atmesti ieškinį.

2. Priteisti iš *Banca Popolare di Bari SpA* bylinėjimosi išlaidas

da Silva Passos Gervasoni Półtorak

Reine Pynnä

Paskelbta 2023 m. gruodžio 20 d. viešame teismo posėdyje Liuksemburge.

Parašai.